

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE TURNHOUTSEBAAN TE DIEST (PROV. VLAAMS-BRABANT)

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 914

Rapport opgemaakt door: Evelien Dirix

Mevrouwhofstraat 1a
3511 Hasselt

april 2019

Projectnummer intern: 25718

Projectnummer OE: 2019C3

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Turnhoutsebaan te Diest (prov. Vlaams-Brabant).

Auteurs

Evelien Dirix

Projectnummer

- 25718 (intern)
- 2019C3 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Hasselt, april 2019

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 914

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v000	07/03/2019	Interne draft
v001	21/03/2019	Externe draft
v002	22/03/2019	Definitieve versie
V003	24/04/2019	Tweede interne draft (na weigering)
V004	26/04/2019	Tweede definitieve versie (na weigering)

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Evelien Dirix
Project Manager	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van Resultaten	6
1	Inleiding	6
1.1	Thesaurus	6
1.2	Administratieve gegevens.....	6
1.3	Wettelijk kader en omschrijving werken	7
1.4	Onderzoeksopdracht- en strategie	7
2	Aard van de bedreiging	9
2.1	Bestaande toestand.....	9
2.2	Toekomstige toestand	10
3	Assessmentrapport: Landschappelijke en archeologische analyse.....	13
3.1	Topografische situering	13
3.2	Bodemkundige gegevens.....	13
3.3	Cartografische bronnen	17
3.4	Centrale Archeologische Inventaris	22
4	Besluit	24
5	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	25
6	Bibliografie.....	26

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Ligging projectgebied (GRB) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019) ..	8
Figuur 2: Recente toestand van het projectgebied vanuit zuidenwestelijke hoek (Google Street View, 2010).....	9
Figuur 3: Meest recente luchtfoto met het projectgebied (Geopunt, 2019).....	9
Figuur 4: Overzichtstabel met de geplande ingrepen (initiatiefnemer, 2019).....	10
Figuur 5: Nieuwe toestand projectgebied (initiatiefnemer, 2019)	11
Figuur 6: Dwarsoorsnede nieuwbouw met funderingszolen (initiatiefnemer, 2019)	11
Figuur 7: Dwarsdoorsnede van de voorgevel (initiatiefnemer, 2019)	11
Figuur 8: Funderingsplan met nutsleidingen (initiatiefnemer, 2019)	12
Figuur 9: Toekomstplan op het projectgebied (ABO nv 2018)	12
Figuur 10: Details topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (blauw) (Bron: NGI 2017)	13
Figuur 11: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:10 000) met het projectgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)	14
Figuur 12: Gedigitaliseerde gegevens van OVAM met het projectgebied (Geopunt, 2019).....	15
Figuur 13: Gedigitaliseerde gegevens van het booronderzoek in 1999 met het projectgebied in combinatie met de toekomstige ingrepen in de bodem (initiatiefnemer / Geopunt / ABO nv, 2019)	15
Figuur 14: Hoogteprofiel van het projectgebied ZW-NO (Geopunt, 2019)	16
Figuur 15: Digitaal Terreinmodel (1m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	16
Figuur 16: Hillshade-analyse met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	17
Figuur 17: Ferrariskaart met het projectgebied (Geopunt, 2019).	18
Figuur 18: Vandermaelenkaart met het projectgebied (Geopunt, 2019).	18
Figuur 19: Topografische kaart van 1904 met het projectgebied (Cartesius, 2019).....	19
Figuur 20: Topografische kaart van 1939 met het projectgebied (Cartesius, 2019).....	19
Figuur 21: Luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	20
Figuur 22: Luchtfoto van 1979-1990 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019) ..	20
Figuur 23: Luchtfoto van 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019) ..	21
Figuur 24: Luchtfoto van 2005-2007 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019) ..	21
Figuur 25: Alle archeologische data binnen een straal van 1.000 meter van het projectgebied (Centrale archeologische inventaris, 2018).	22

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Diest, bestaande verstoring, bodemsanering, opvullingspakket, nieuwbouw, vrijgave.

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2019C3
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres studiegebied	Nieuwbouw B-post
- Straat + nr.:	Turnhoutsebaan z.n. (achter nr. 46)
- Postcode :	3290
- Gemeente :	Diest
- Land :	België
1972 Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	Boundary box: xMin: 197342.79 yMin: 187151.70 xMax: 197443.73 yMax: 187261.67
Kadaster	
- Gemeente :	Diest
- Afdeling :	4 / MOLENSTEDE
- Sectie :	G
- Percelen :	0199/00V002 en 0203/00M002
Onderzoekstermijn	Maart-april 2019
Oppervlakten	projectgebied: 7.918,32m ² ingreep in de bodem: 7.918,32m ²

1.3 WETTELIJK KADER EN OMSCHRIJVING WERKEN

Deze archeologienota met beperkte samenstelling kwam tot stand naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Turnhoutsebaan (achter huisnummer 46) te Diest (Figuur 1). Het projectgebied omvat 7.918,32m² en is gelegen in industriegebied verspreid over percelen 199v2 en 203m2. Er zijn over het gehele projectgebied ingrepen in de bodem gepland op verschillende dieptes onder het maaiveld. Perceel 203m² was reeds onderdeel van archeologienota ID 9792 in 2019 (zie 3.4.).

De beoogde bouwwerken en de bijhorende uitvoeringen worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de betrokken percelen de 3.000m² overschrijdt (ca. 7.918,32m²) en de ingreep in de bodem (ca. 7.918,32m²) de 5.000 m² overschrijdt in een zone volledig buiten woon- en recreatiegebied moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

De geplande werken (i.e. een nieuwbouw voor B-post) zullen plaatsvinden ter hoogte van een onverhard en onbebouwd terrein. Het terrein is momenteel een grasveld. Er zullen nieuwe bodemingrepen plaatsvinden met lokaal een maximale diepte tot 1,2m onder het maaiveld. Het projectgebied was bebouwd tussen 1907 en 1993 met fabrieksgebouwen voor de productie van textiel en schoenzolen (zie 3.3). Na de sloop van de gebouwen in 1993 werd het terrein tussen 1,2 en 3,3m opgehoogd met grond en inert materiaal (Geologica nv 1999). Bodemkundige boringen in 1999 in het kader van een oriënterend bodemonderzoek door Geologica nv bevestigde deze bevindingen (zie 3.2.2.). Na de uitvoering van deze boringen is het terrein onbebouwd en ongeroerd gebleven.

Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoon dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst (Agentschap Onroerend Erfgoed 2019, p. 108).

Door de invasieve verstoring en kunstmatige ophoging in het verleden in combinatie met de geplande ingrepen in de bodem, is het potentieel tot kennisvermeerdering onbestaande en zou archeologisch vooronderzoek niet tot nuttige kenniswinst leiden. Om deze reden betreft het hier een archeologienota met een beperkte samenstelling.

1.4 ONDERZOEKSOPDRACHT- EN STRATEGIE

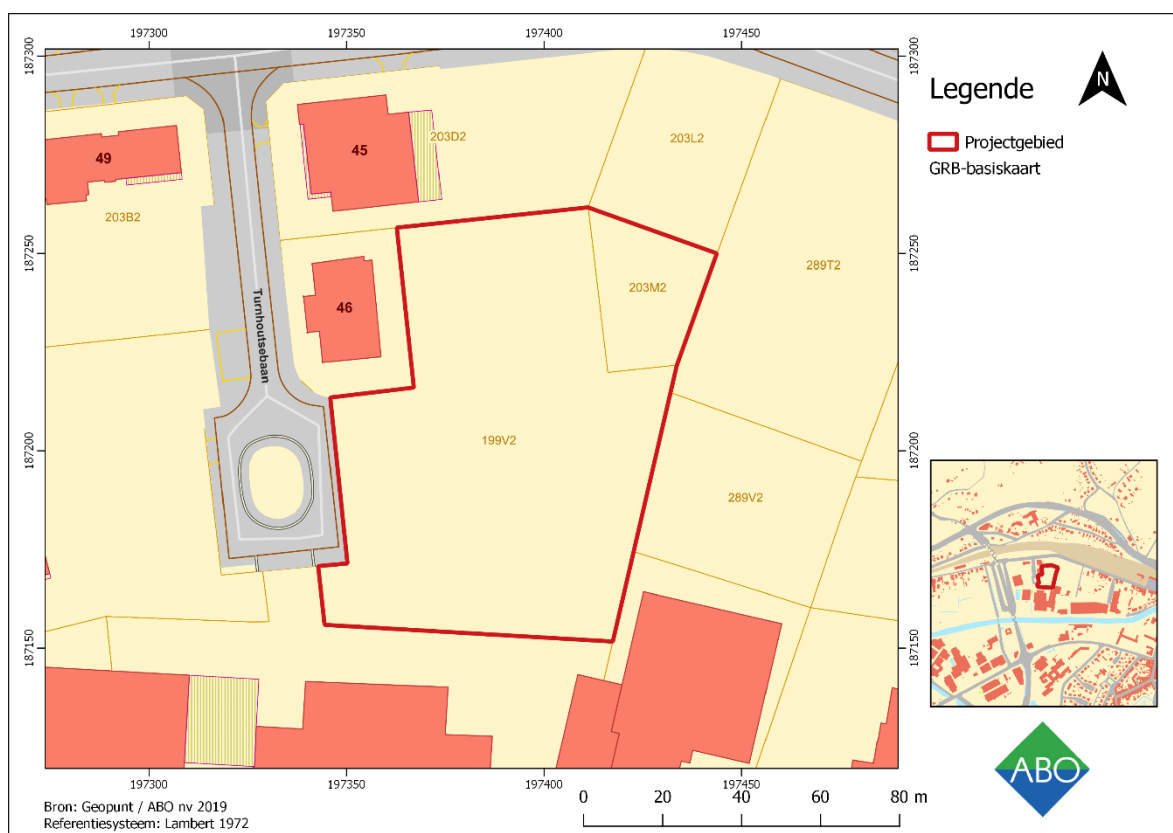
Het onderzoek heeft drie doelen. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten. De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de

opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein.

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een beknopte analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (cf. hfst.2). Hiertoe werden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (cf. hfst. 3). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken om de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

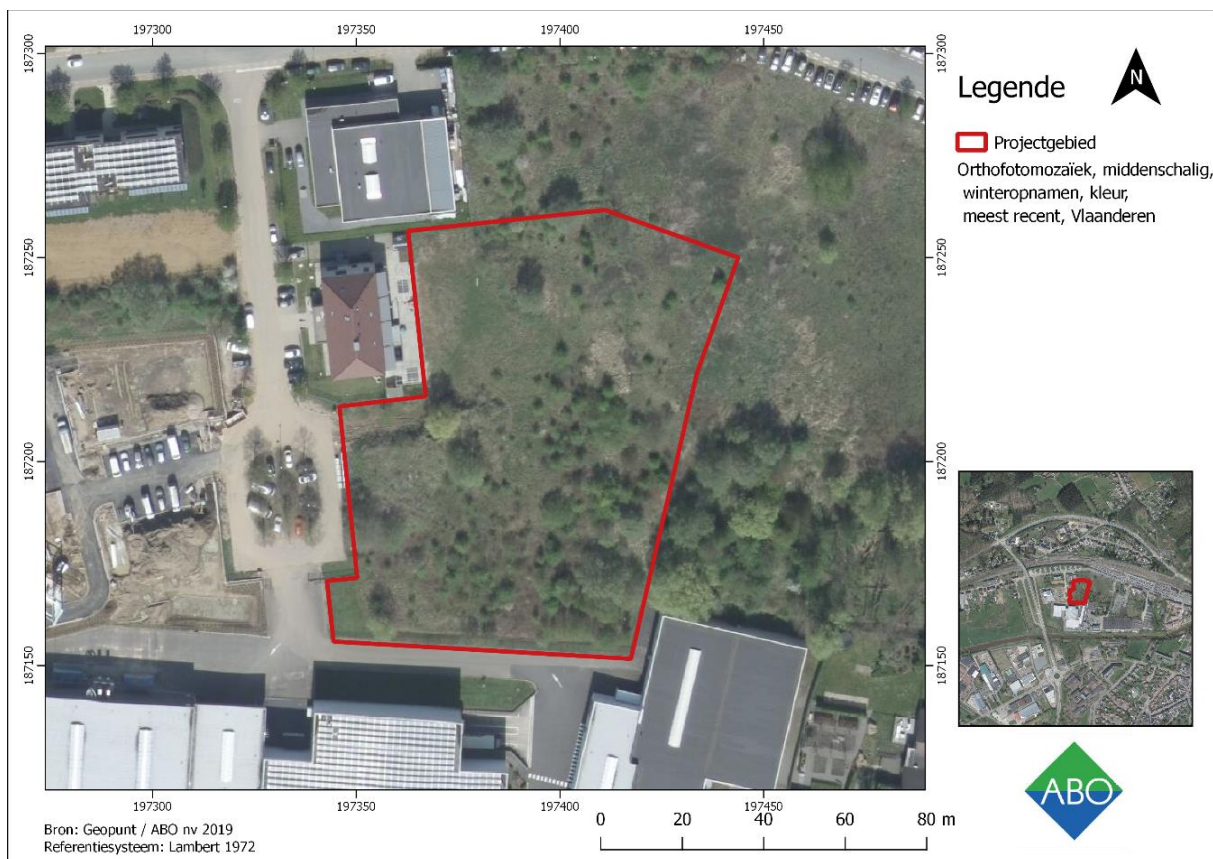
2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 BESTAANDE TOESTAND

Het projectgebied is een braakliggend perceel aan de Turnhoutsebaan te Diest. Het terrein bestaat grotendeels uit grasland en enkele struiken en laagstammige bomen (Figuur 3). Het projectgebied is verspreid over twee percelen en omvat in totaal ca. 7.918,32m².

Figuur 2: Recente toestand van het projectgebied vanuit zuidenwestelijke hoek (Google Street View, 2010)

Figuur 3: Meest recente luchtfoto met het projectgebied (Geopunt, 2019)

2.2 TOEKOMSTIGE TOESTAND

De ontwerpplannen in deze archeologienota met beperkte samenstelling werden aangeleverd door de initiatiefnemer. Om de leesbaarheid ervan te garanderen worden deze ook als bijlage toegevoegd aan. Bij de geplande werken wordt langsheen de oostelijke perceelsgrens een nieuwbouw gerealiseerd worden. Ten westen van de nieuwbouw voorziet de initiatiefnemer verharding op verschillende locaties en twee wadi's (Figuur 9). De rest van het projectgebied zal ingevuld worden met een groene zone.

2.2.1 NIEUWBOUW

Er wordt een nieuwbouw voorzien langsheen de oostelijke grens van het projectgebied. Het gebouw wordt ingepland op een funderingsplaat met funderingszolen. De diepte van deze zolen zal afhankelijk zijn van de vorstvrije diepte (Figuur 6). In zandgrond komt dit normaliter neer op 0,8 tot 1m onder het maaiveld. Aan de zuidwestelijke en noordwestelijke hoeken van het gebouw worden laadkades voorzien. Deze zullen op 1,2m onder het maaiveld aangelegd worden (Figuur 7). Het gebouw zal in totaal ca. 3.479,47m² omvatten.

2.2.2 WADI'S

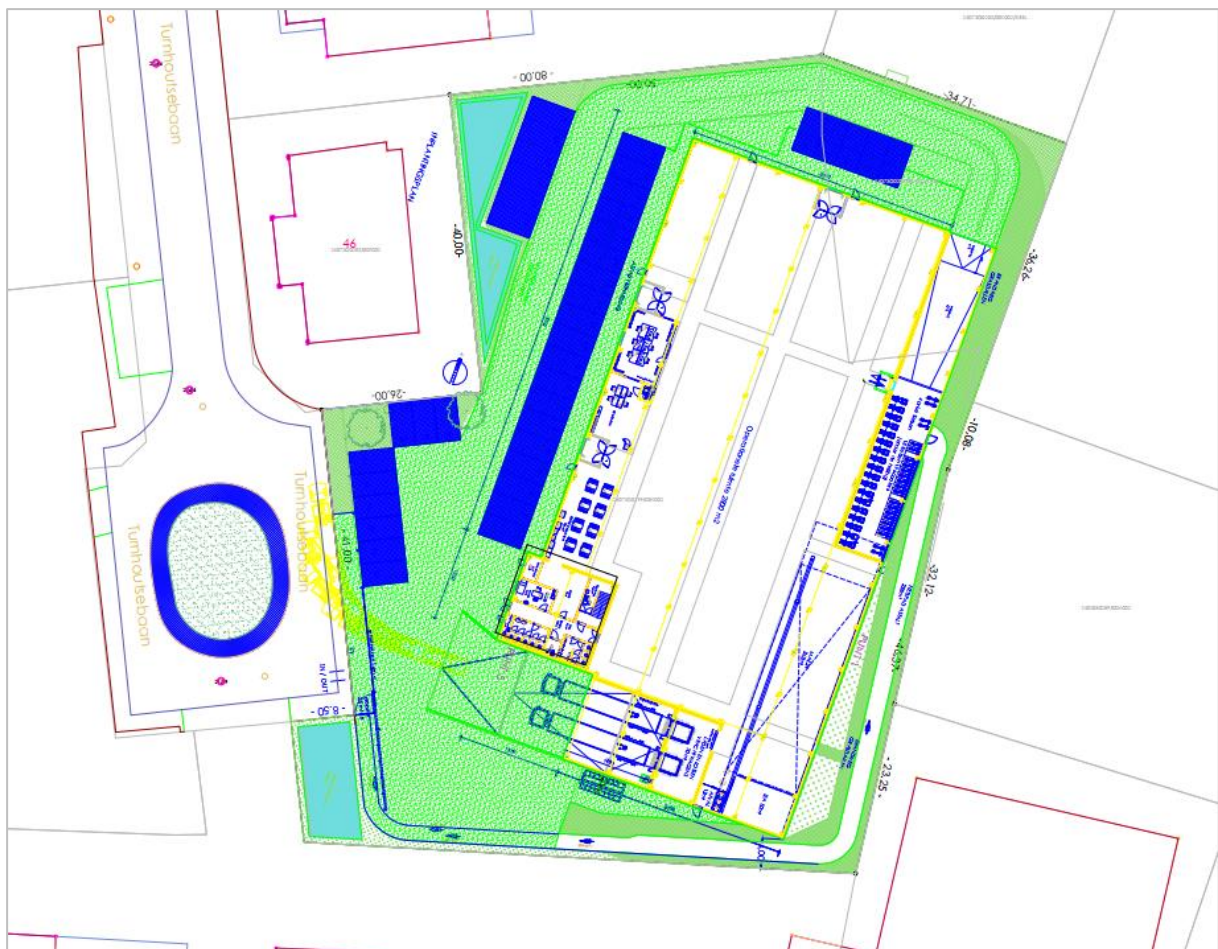
In de noordwestelijke en zuidwestelijke hoeken van het projectgebied zullen polygonale wadi's voorzien worden die tegelijkertijd gekoppeld zullen worden aan de nutsleidingen voor de RWA (Figuur 7). De wadi in de noordwestelijke hoek is ca. 134m² en die in de zuidwestelijke hoek ca. 208m². Beide wadi's zullen ingepland worden op een diepte van 60cm onder het maaiveld.

2.2.3 VERHARDING EN GROENE ZONE

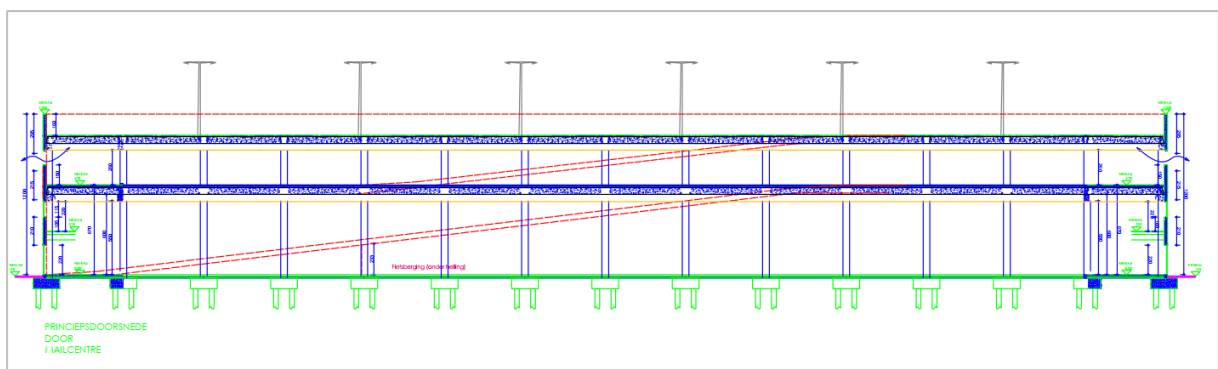
Op vijf verschillende zones op het projectgebied, allen in het westelijk gedeelte, zal parking aangelegd worden in asfalt. In totaal gaat het om een oppervlakte van ca. 169,98m² waarbij de ingrepen maximaal 0,7m onder het maaiveld inhouden. Eveneens in asfaltverharding wordt een fietspad aan de oostgevel van de nieuwbouw voorzien, ook in asfaltverharding. Deze oppervlakte bedraagt ca. 283,20m². Aan de oost- en zuidgevel van de nieuwbouw, langsheen het fietspad worden grasdallen geïnstalleerd voor een oppervlakte van ca. 662,55m² en een maximale ingreep onder het maaiveld van 0,3m. De overige onbebouwde oppervlakte van het projectgebied wordt ingenomen als groene zone. De exacte aanplantingen zijn nog onbekend, maar wordt wel beschouwd als een ingreep in de bodem.

Beschrijving		Oppervlakte in m ²	Geplande diepte onder het maaiveld
Nieuwbouw		3.479,47	volle grond / zolen tot op vorstvrije diepte
	Laadkade NO	134,14	1,2m
	Laadkade ZW	208,34	1,2m
Wadi	NW	153,52	0,6m
	ZW	84,88	0,6m
Groene zone		7.931,92	0,5m
Verharding		169,98	0,7m
Fietspad		283,20	0,7m
Grasdallen		662,55	0,3m

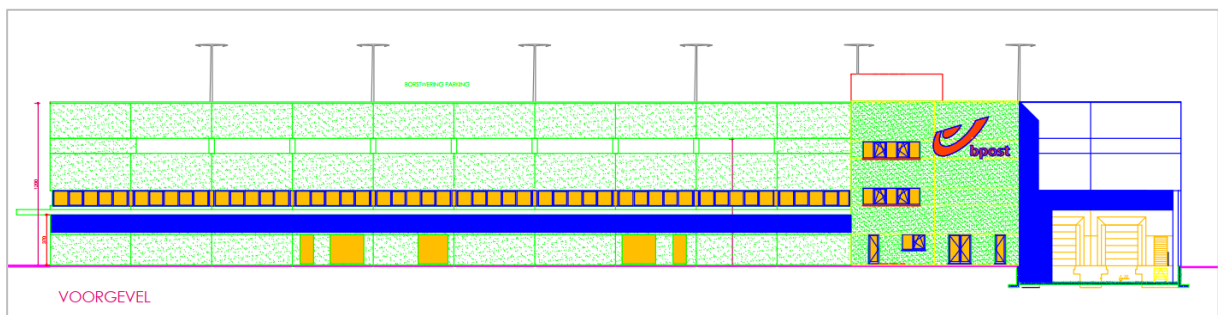
Figuur 4: Overzichtstabel met de geplande ingrepen (initiatiefnemer, 2019)

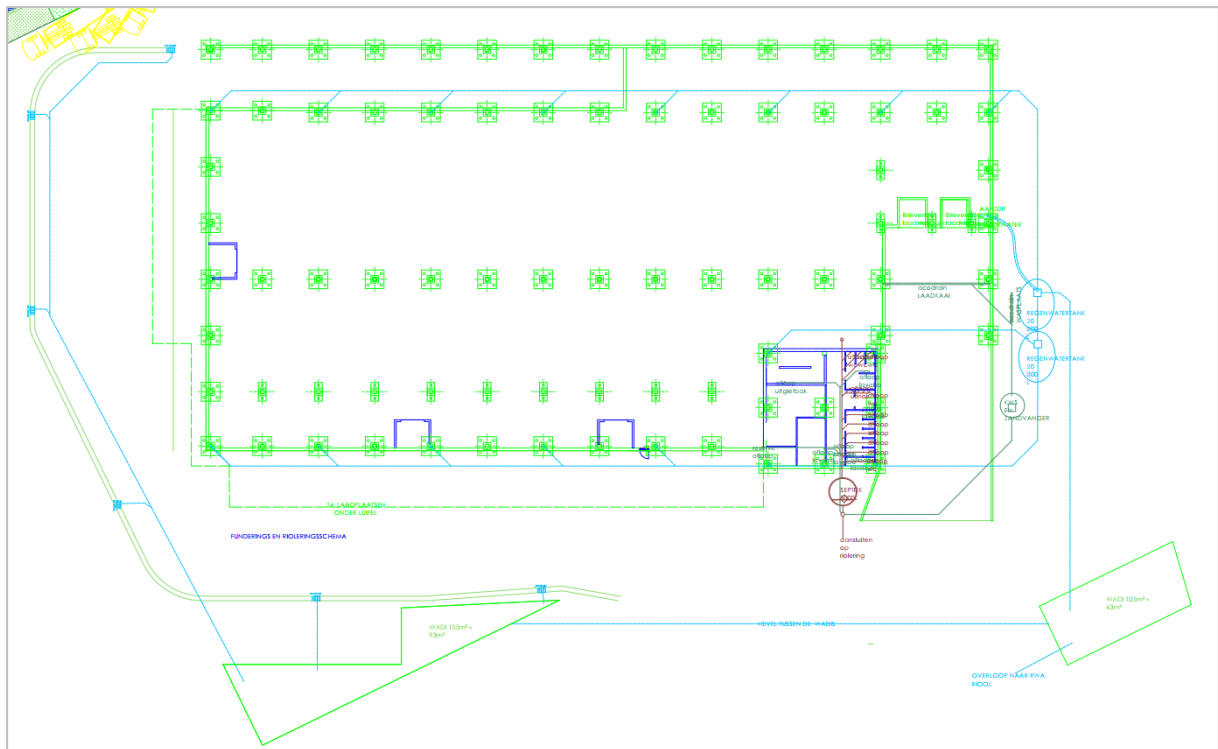
Figuur 5: Nieuwe toestand projectgebied (initiatiefnemer, 2019)

Figuur 6: Dwarsdoorsnede nieuwbouw met funderingszolen (initiatiefnemer, 2019)

Figuur 7: Dwarsdoorsnede van de voorgevel (initiatiefnemer, 2019)

Figuur 8: Funderingsplan met nutsleidingen (initiatiefnemer, 2019)

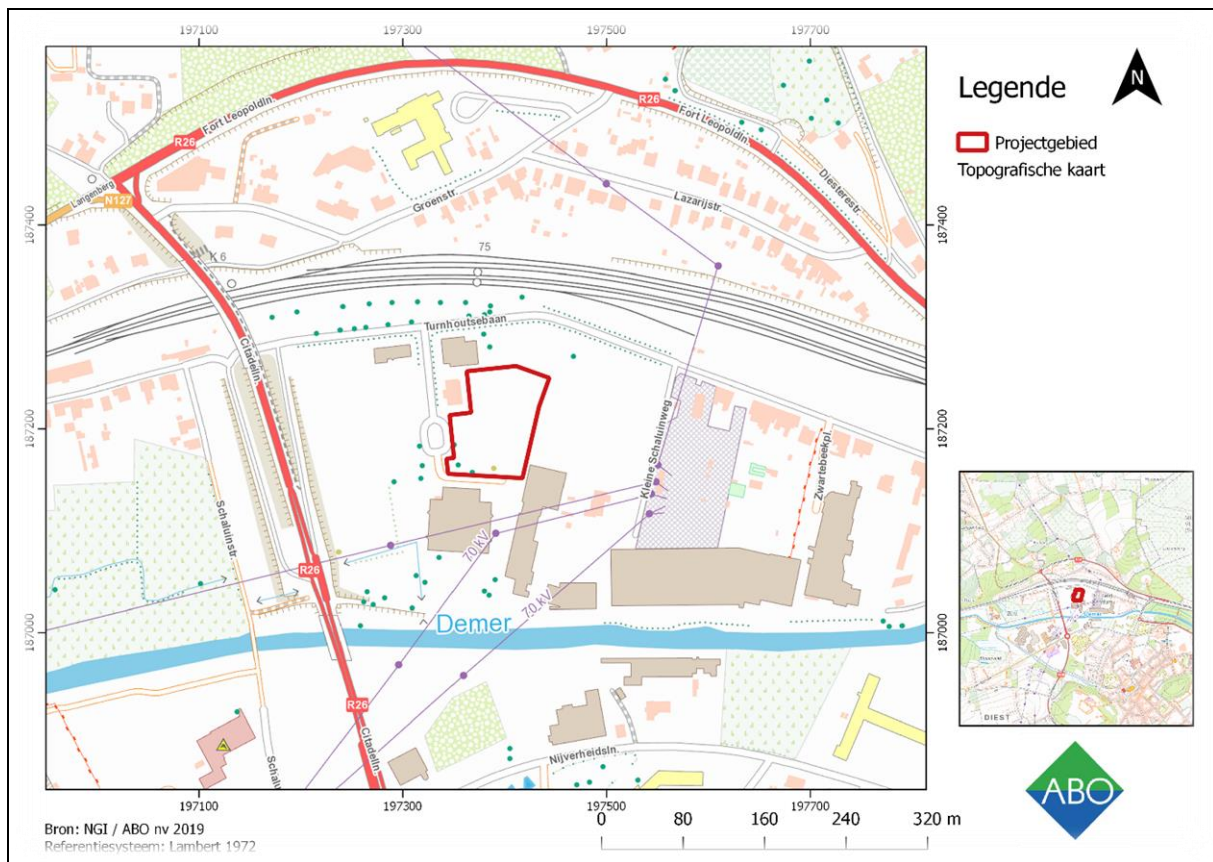
Figuur 9: Toekomstplan op het projectgebied (ABO nv 2018)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE EN ARCHEOLOGISCHE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het projectgebied is gelegen in het industrieterrein 'Koudijs' in Diest, ingesloten door de Demer (zuiden) en de spoorwegen (noorden) ten noordwesten van het stadscentrum en de stadsring van Diest. De topografische kaart toont twee onbebouwde percelen aan een zijstraat van de Turnhoutsebaan (Figuur 10).

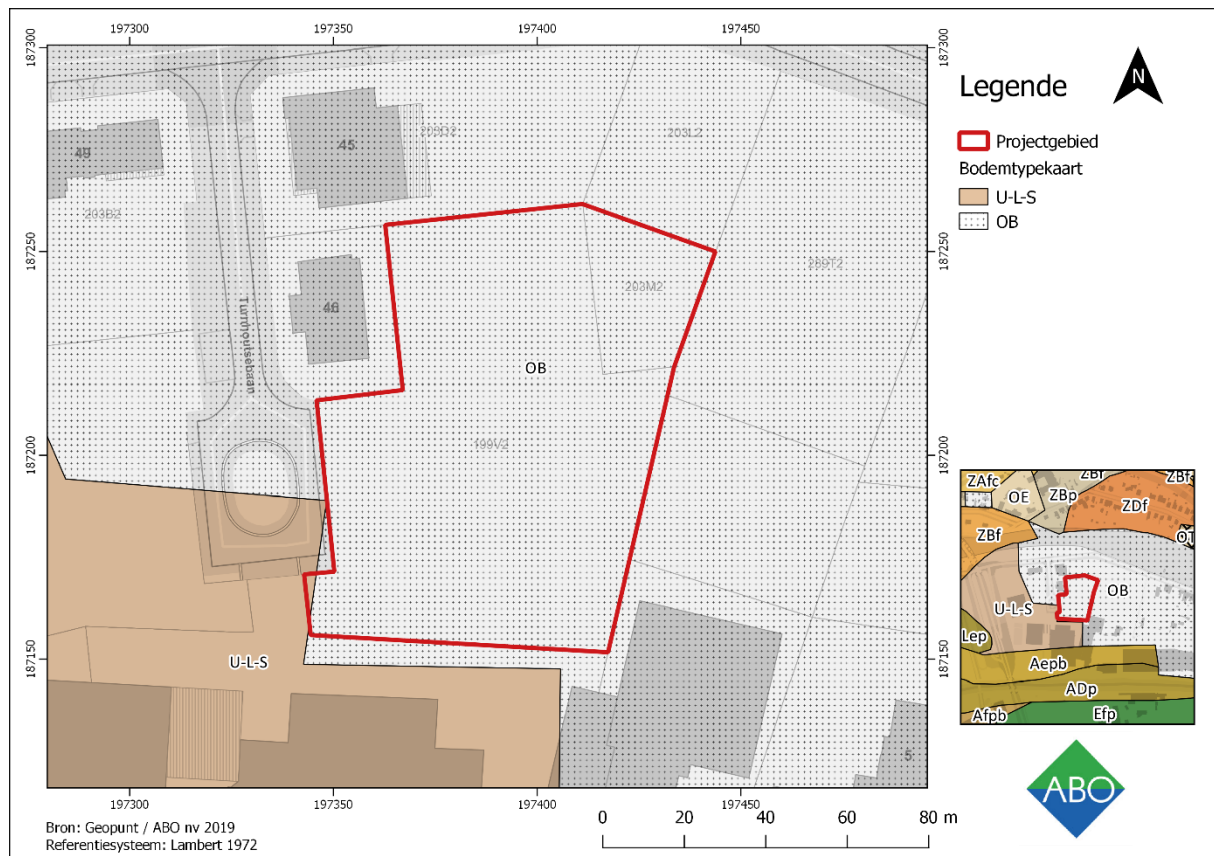

Figuur 10: Details topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (blauw) (Bron: NGI 2017)

3.2 BODEMKUNDIGE GEGEVENS

3.2.1 ANALYSE BODEMKAART

Het projectgebied is op bodemkaart gekarteerd als **OB** (Figuur 11). OB-bodems zijn gronden waarvan het originele bodembestand niet gekend is of sterk beïnvloed is door bebouwing of menselijke ingrepen. Aan de zuidwestelijke grens van het projectgebied komt de bodemtype **U-L-S** voor. Dit complex U-L-S, n.l. 'niet-gedifferentieerde gronden op zware klei, zandleem en lemig zand', groepeert uiteenlopende textuurklassen, n.l. zware klei, zandleem en lemig zand. In dit complex worden de draineringstoestand en de profielontwikkeling vaak niet verder gespecificeerd (Van Ranst en Sys 2000, p. 175)

Figuur 11: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:10 000) met het projectgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

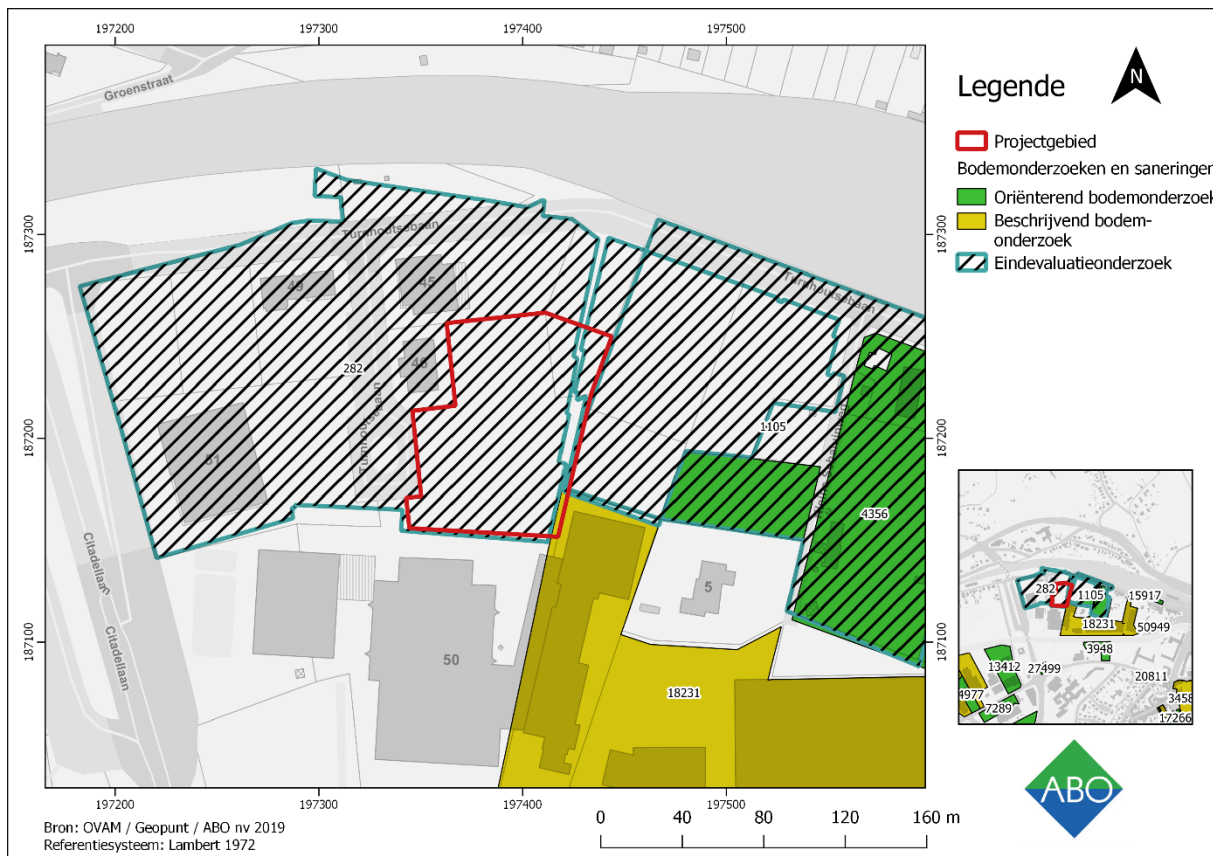
3.2.2 VOORGAANDE BODEMKUNDIGE ONDERZOEKEN

Volgens de gegevens van OVAM, werden verschillende bodemonderzoeken uitgevoerd op zowel het projectgebied als enkele percelen ten oosten ervan (Figuur 12).

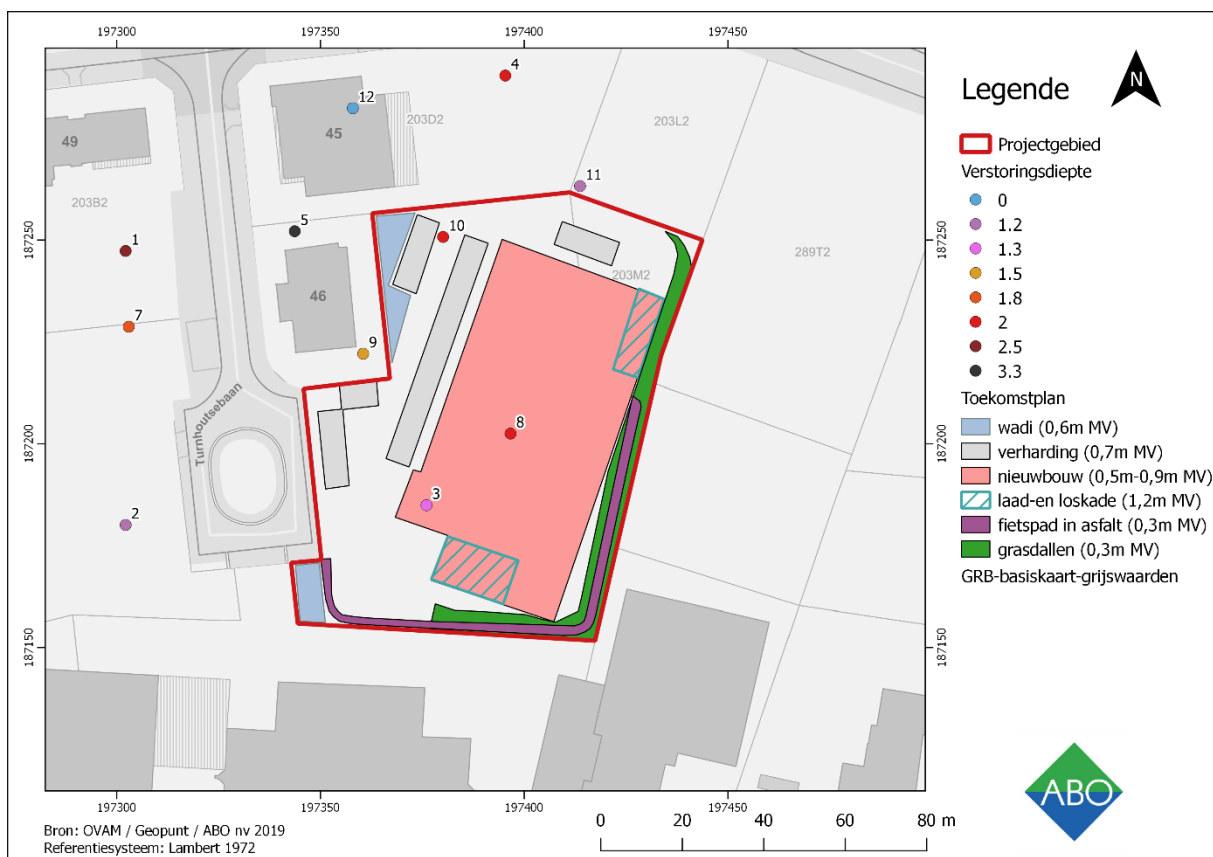
Het industriegebied kende vanaf het begin van de 20ste eeuw een drietal fabrieken waarvan een textielfabriek en een fabriek voor de productie van schoenzolen op het projectgebied en een gasfabriek ten oosten van het projectgebied (zie Figuur 20: Topografische kaart van 1939 met het projectgebied (Cartesius, 2019)). De loodsen van beide fabrieken en de toegangsweg werden in 1993 gesloopt. Na de sloop werd het terrein opgehoogd met ‘grond en inert materiaal’. Hierna bleef het terrein braakliggend.

Door de voormalige industriële activiteiten was een bodemonderzoek voor verontreiniging echter noodzakelijk. In 1999 werd een oriënterend bodemonderzoek door Geologica nv uitgevoerd op de toenmalige percelen 199L2 en 203K (Geologica nv 1999, p. 2-4). Er werd gekozen voor 12 boringen en 4 peilbuizen verspreid op de percelen tussen 1,3 en 5,3m onder het maaiveld. Het bodemonderzoek toonde een ophogingslaag aan met niet-natuurlijk voorkomende bodemtypes op een diepte tussen 1,2 en 3,3m onder het huidige maaiveld (Figuur 13). Ter hoogte van boring 3 werd bijkomend een vervuiling met cyanide aangetroffen. De vervuiling is historisch van aard en werd niet aan verder onderzoek onderworpen.

Voor de volledigheid wordt het gehele rapport van Geologica nv toegevoegd als bijlage.

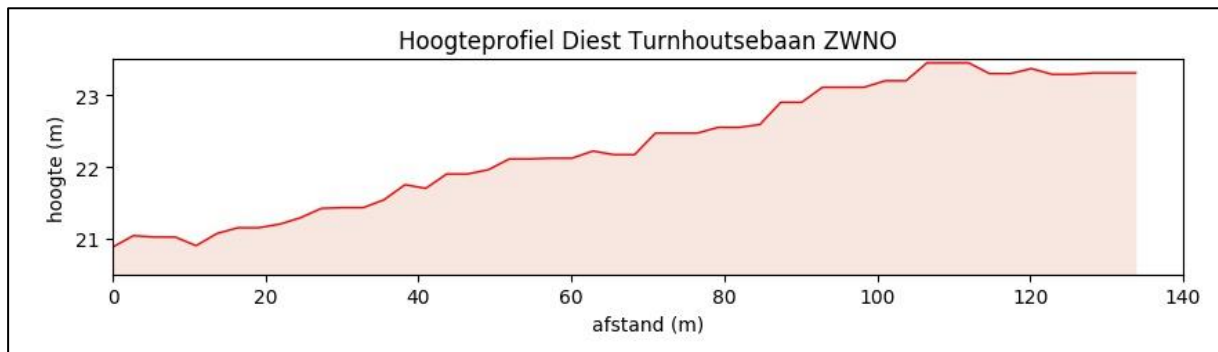
Figuur 12: Gedigitaliseerde gegevens van OVAM met het projectgebied (Geopunt, 2019)

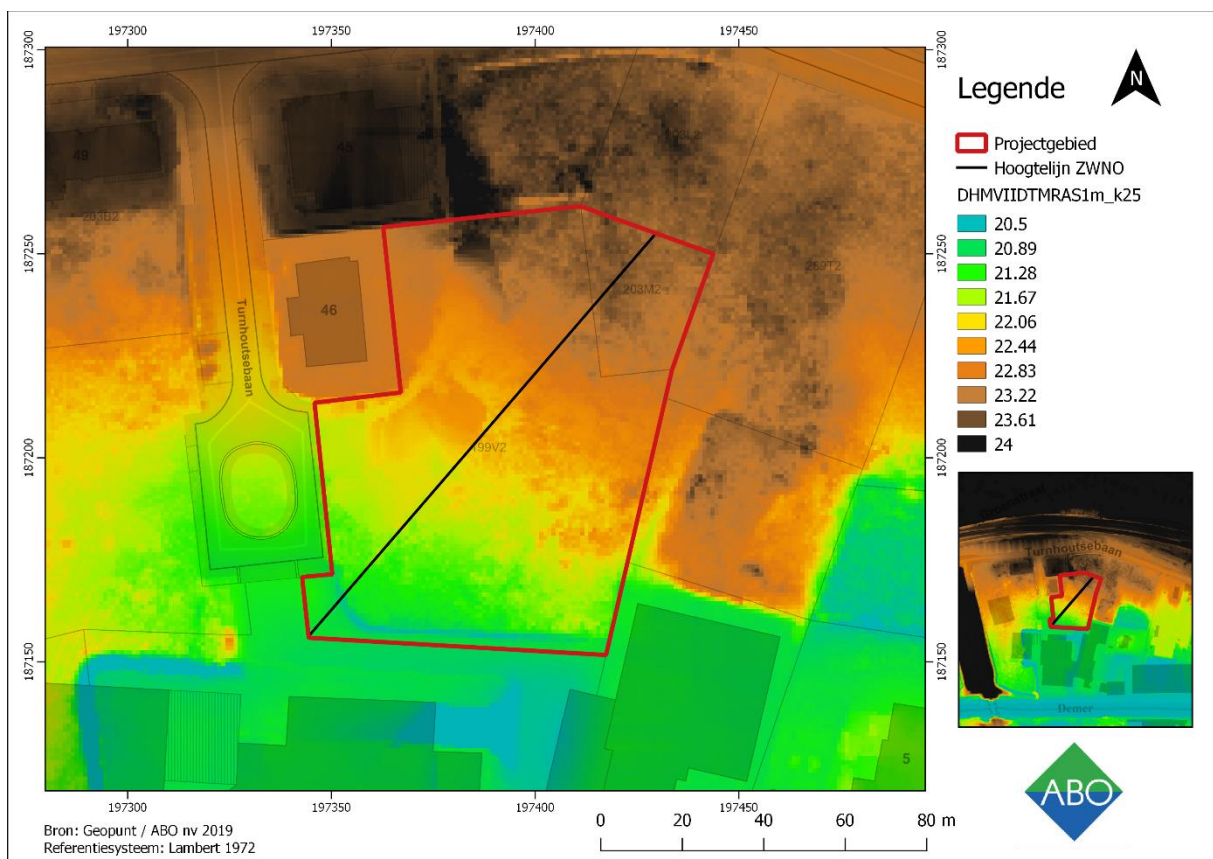
Figuur 13: Gedigitaliseerde gegevens van het booronderzoek in 1999 met het projectgebied in combinatie met de toekomstige ingrepen in de bodem (initiatiefnemer / Geopunt / ABO nv, 2019)

3.2.3 HOOGTEVERLOOP

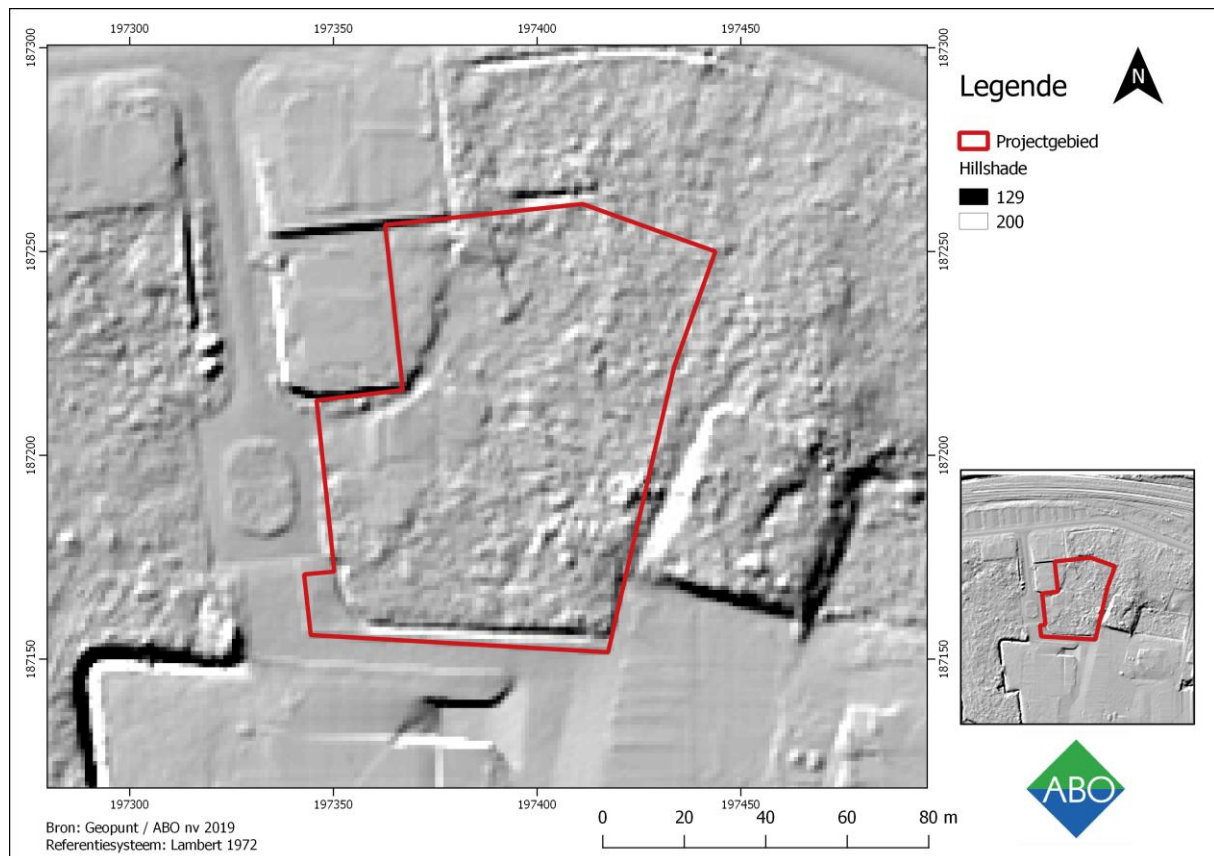
Over het projectgebied loopt het hoogteverloop geleidelijk aan van 20,8m TAW in de zuidwestelijke hoek naar 23,5m TAW in de noordoostelijke hoek (Figuur 14). Het Digitaal Hoogtemodel bevestigt de gegevens van het hoogteprofiel en toont bijkomend een op eerste zicht geroerd terrein (Figuur 15). Deze analyse wordt bevestigd door de Hillshade-analyse (Figuur 16).

Figuur 14: Hoogteprofiel van het projectgebied ZW-NO (Geopunt, 2019)

Figuur 15: Digitaal Terreinmodel (1m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

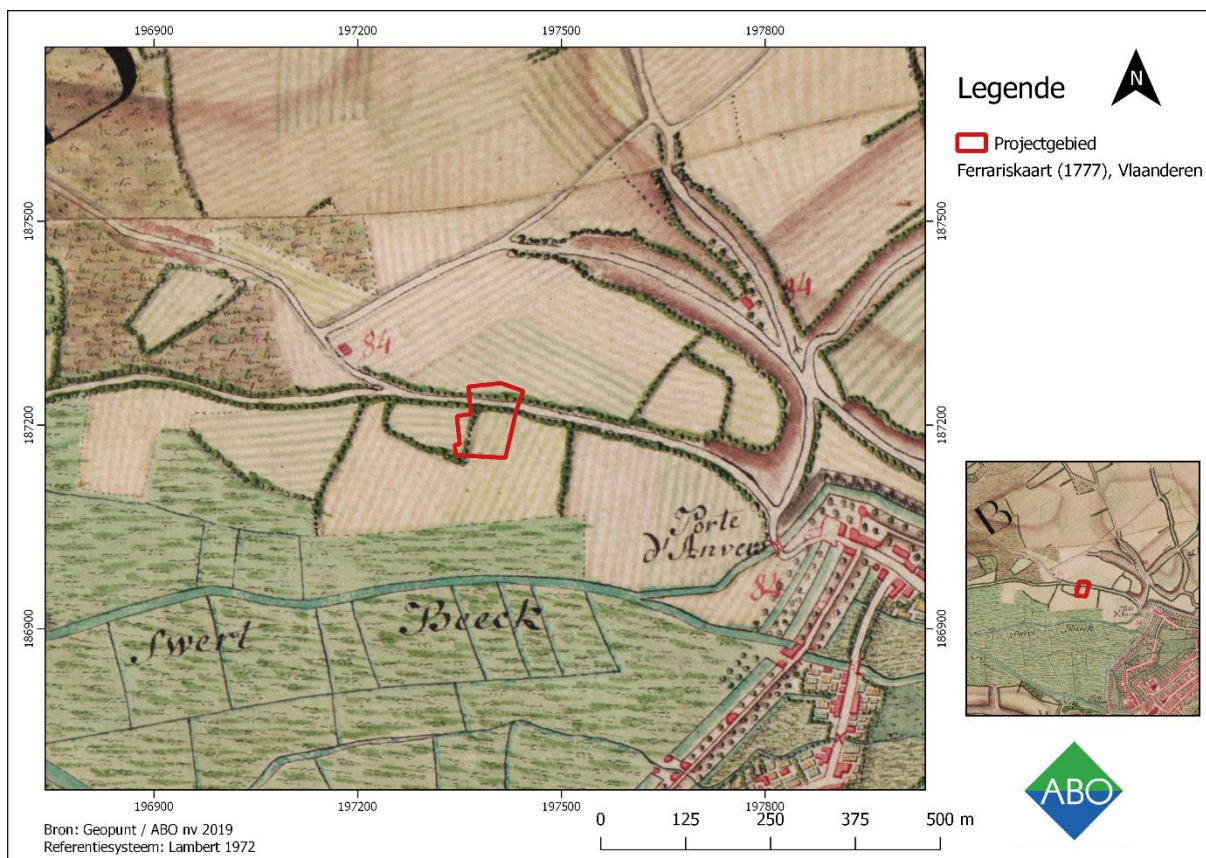

Figuur 16: Hillshade-analyse met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

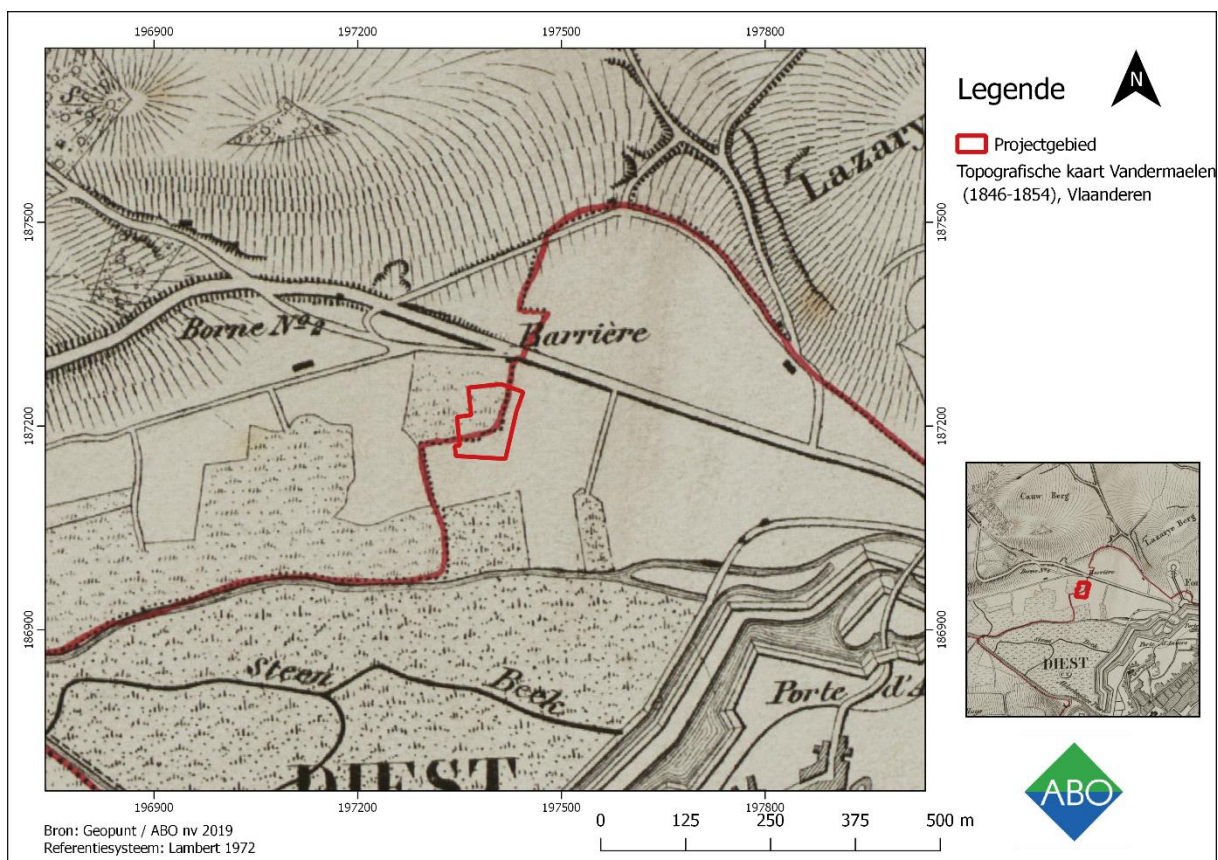
3.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

Historisch gezien ligt het projectgebied buiten de stadsmuren van Diest en op geringe afstand van het gehucht Molenstede. In de late 18de eeuw lag het projectgebied aan een doodlopende weg die grotendeels overeenkomt met het tracé van de huidige Turnhoutsebaan, op een boogschuit van de Antwerpse Poort. Het projectgebied is op de Ferrariskaart ingekleurd als landbouwgrond, aan de rand van de moerassige alluviale vallei van de Demer en 'Swert Beeck' (Zwarte Beek) (Figuur 17). De wegnis aan het projectgebied is weergegeven als een laan (straat met bomenrij langs weerszijden) en deed dus dienst als meer prestigieuze toegang tot de stad. De 19de-eeuwse cartografische bronnen tonen geen evolutie weer op het projectgebied zelf. De Vandermaelenkaart specificeert een gemengd gebruik als grasland en braakliggende grond (Figuur 18). Ook gedurende de 19de eeuw was het projectgebied onbebouwd. De huidige Langenveld werd in die periode uitgebreid en verlengd om een betere verbinding te maken tussen de stad Diest en Molenstede, en verder noordelijk naar Testelt.

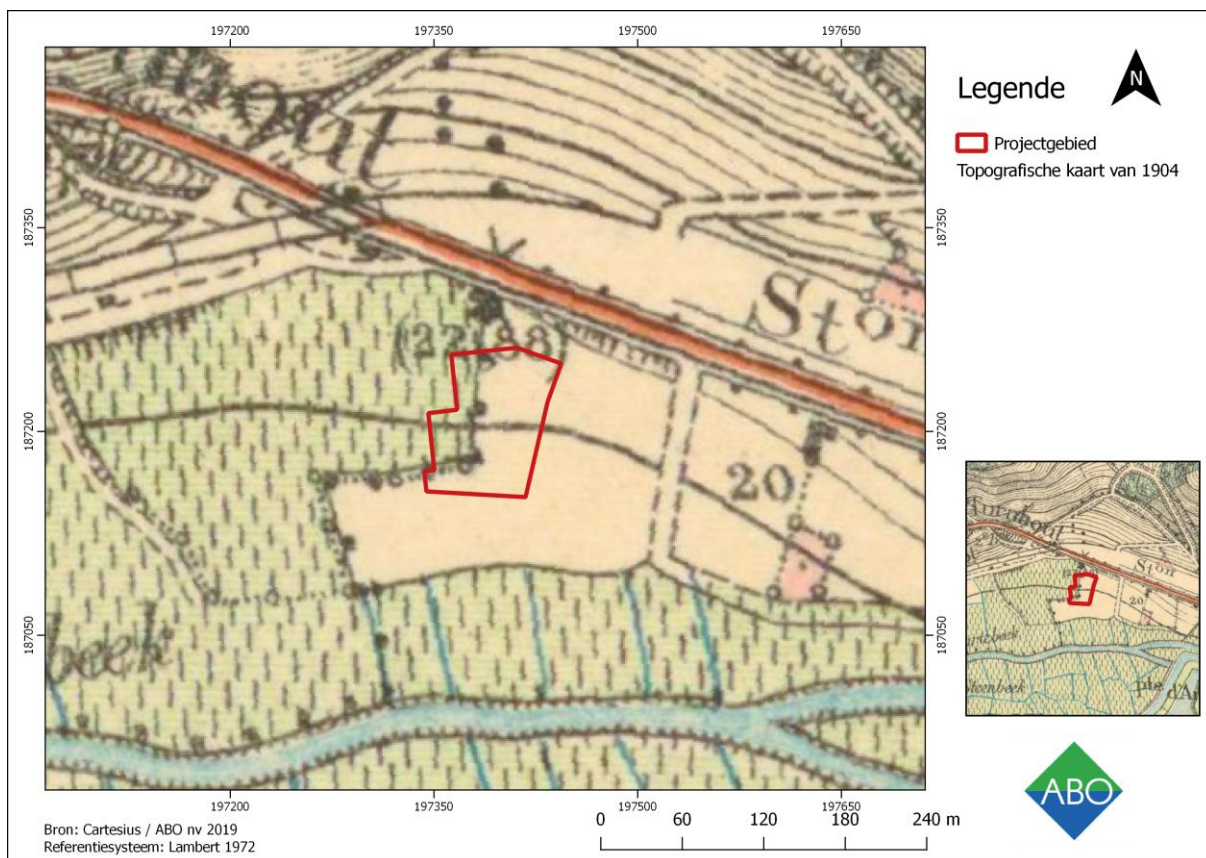
Vanaf de topografische kaart van 1939 wordt er vermelding gemaakt van een 'Usine à Gas' (Figuur 20). Het gasfabriek werd opgericht in 1907 en produceerde steenkoolgas tot 1944. Op het projectgebied zelf werden rond dezelfde periode twee textiel fabrieken opgetrokken. De gebouwen werden in 1993 gesloopt (Adviesbureau Rimeco milieu en OVAM 2007, pp. 6–7). Het is onduidelijk in hoeverre deze gebouwen ondergrondse funderingen of installaties hadden, maar er een grote verstoring van het terrein werd aangetoond door een oriënterend bodemonderzoek uit 1999 (zie 3.2.2). De sanering van de oostelijke percelen van het voormalige gasfabriek liet op zich wachten omwille van de financiële onduidelijkheden rond het project. De tijdelijk saneringsinstallatie werd net ten noordoosten van het projectgebied geïnstalleerd (Figuur 24). Na de sloop van de textiel fabrieken in 1993 bleef het projectgebied onbebouwd.

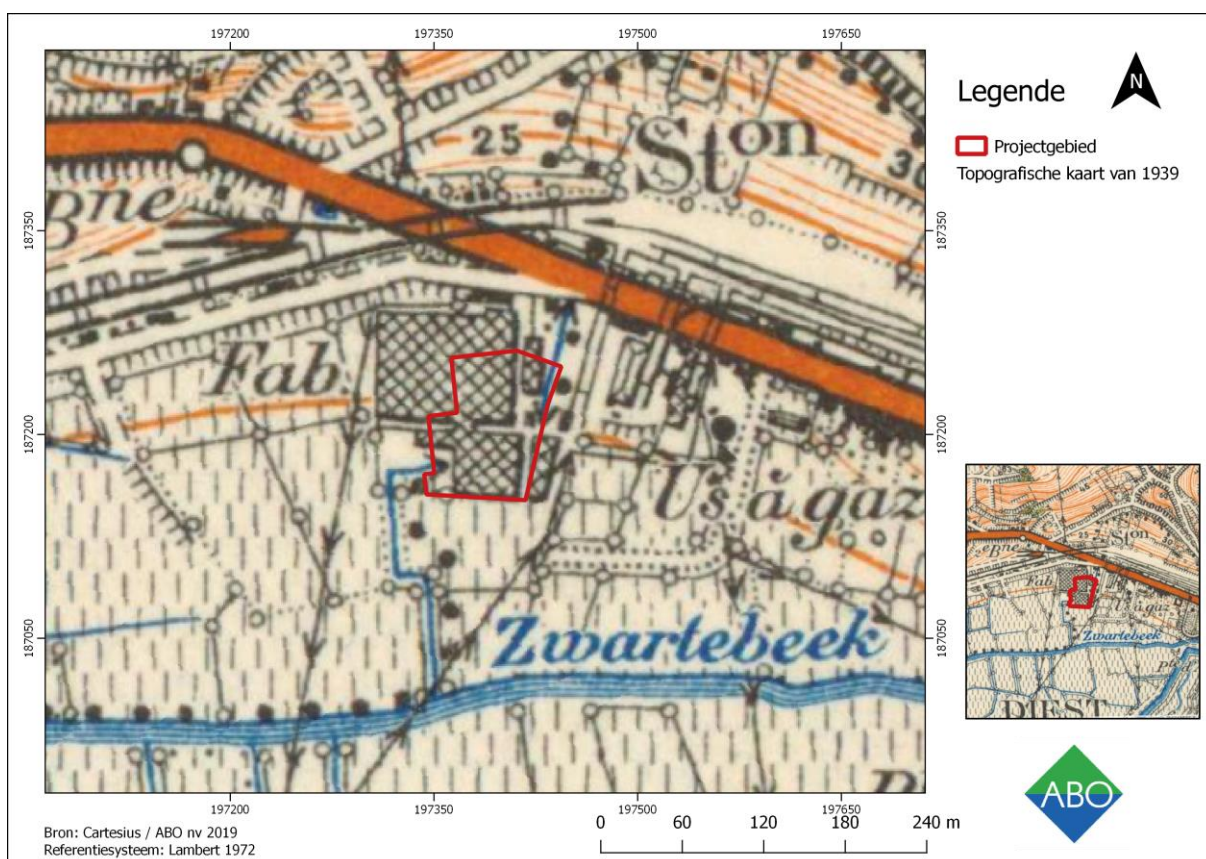
Figuur 17: Ferrariskaart met het projectgebied (Geopunt, 2019).

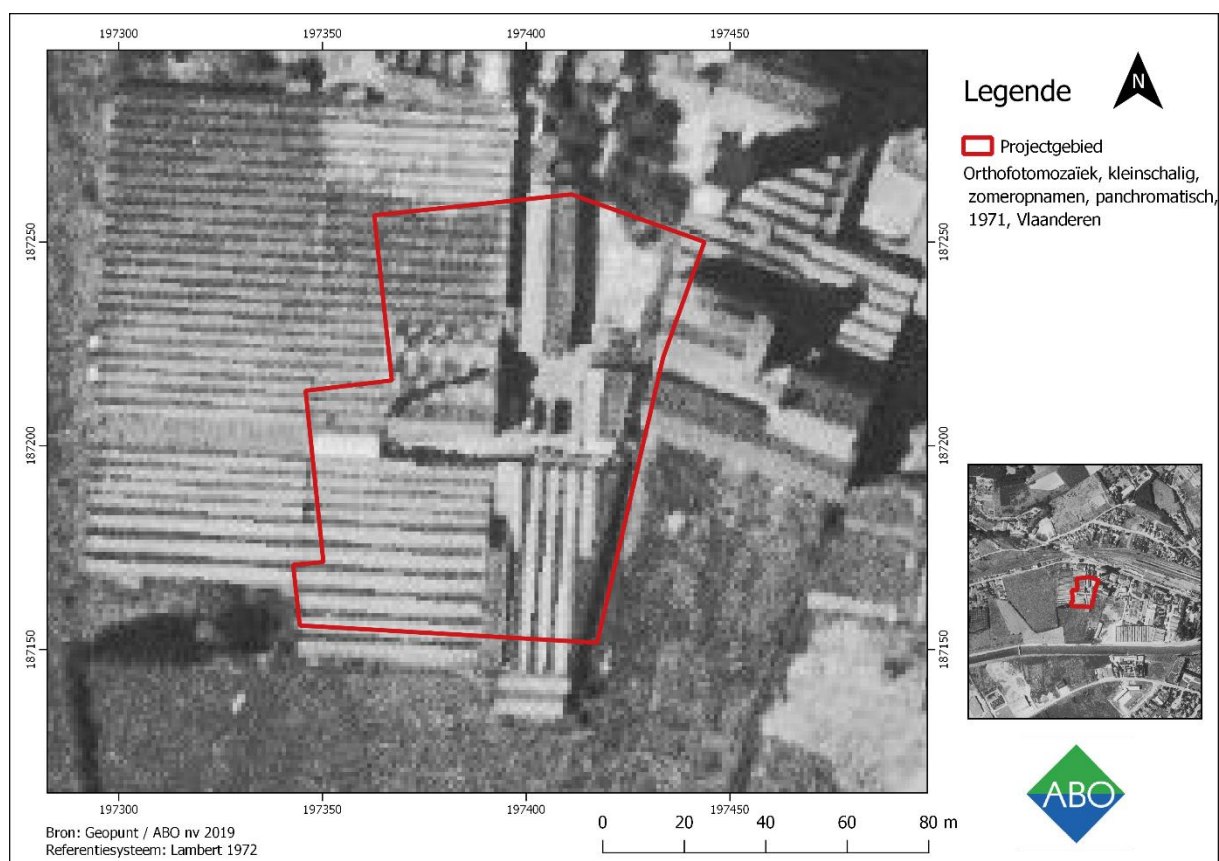
Figuur 18: Vandermaelenkaart met het projectgebied (Geopunt, 2019).

Figuur 19: Topografische kaart van 1904 met het projectgebied (Cartesius, 2019)

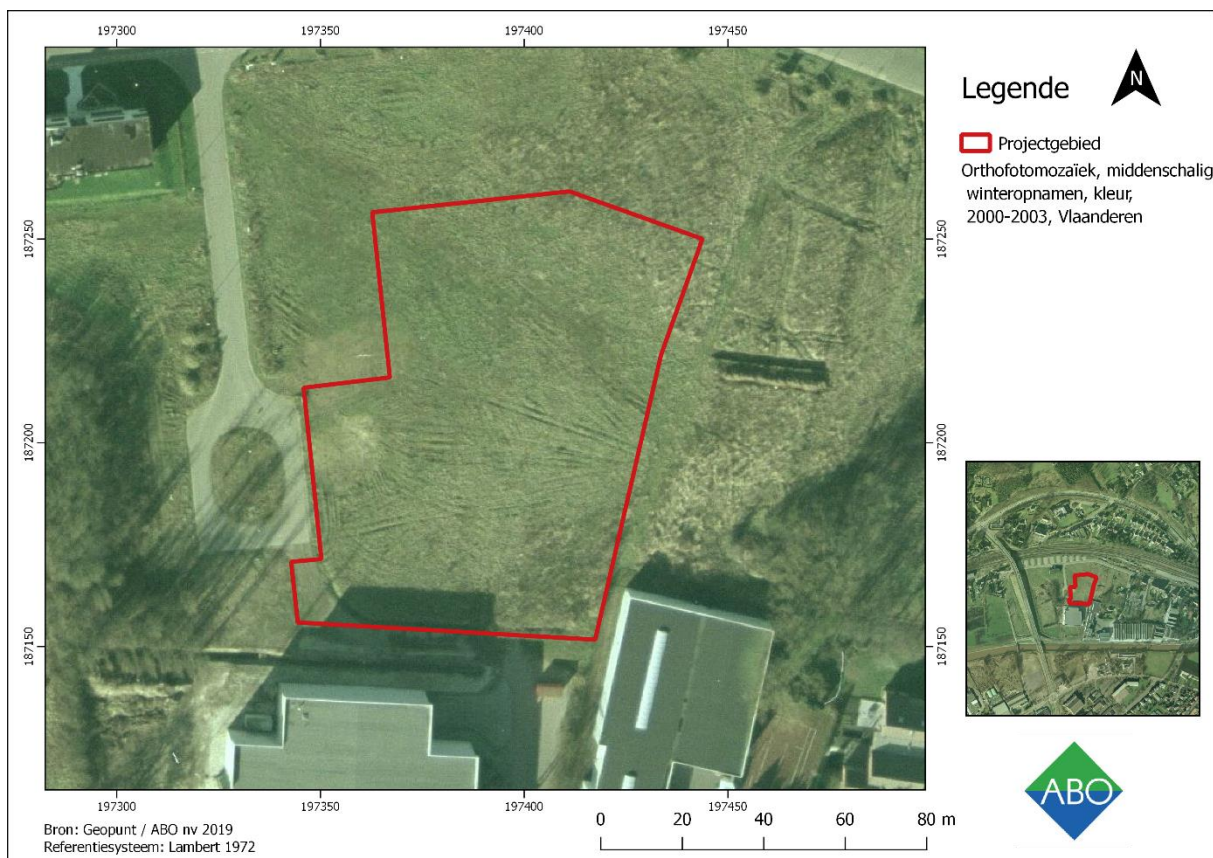
Figuur 20: Topografische kaart van 1939 met het projectgebied (Cartesius, 2019)

Figuur 21: Luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

Figuur 22: Luchtfoto van 1979-1990 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

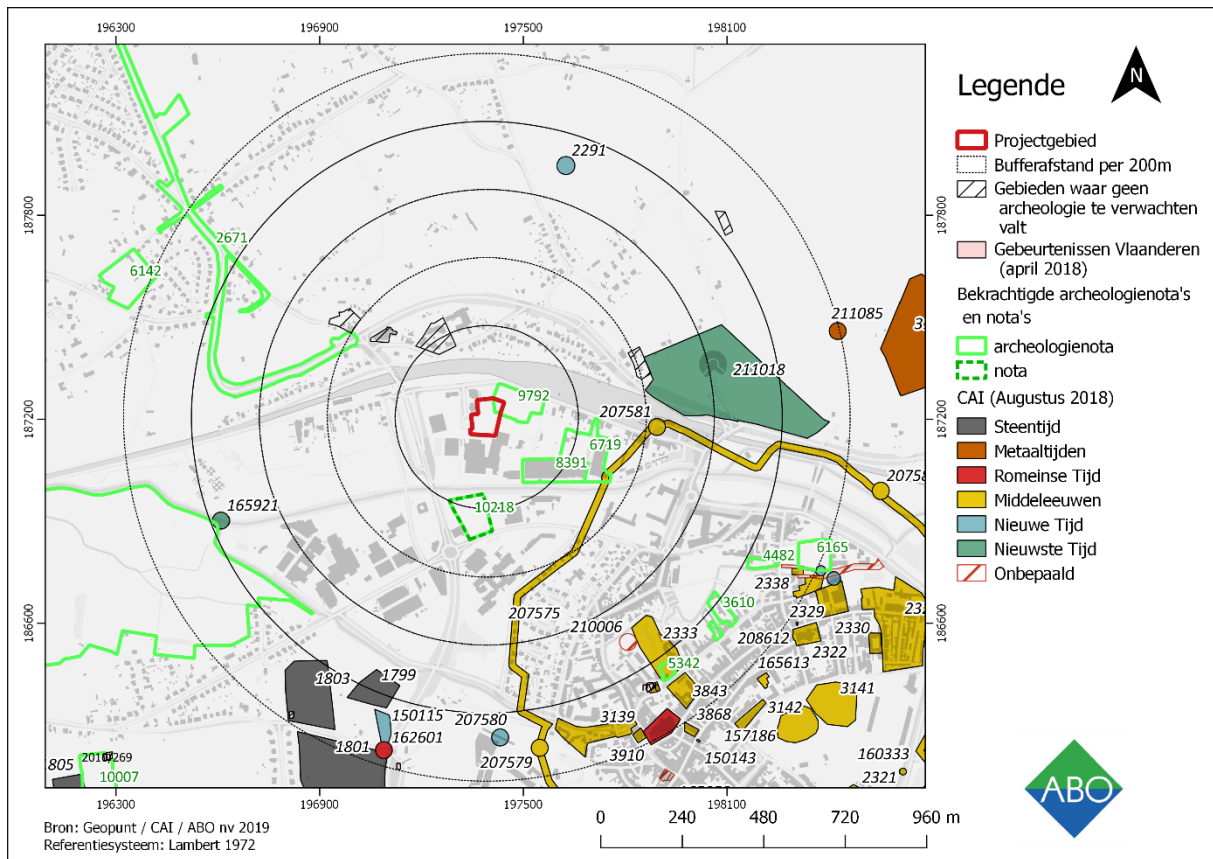
Figuur 23: Luchtfoto van 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

Figuur 24: Luchtfoto van 2005-2007 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS

In een straal van 1.000 meter zijn er vierentwintig vermeldingen van een CAI-locatie variërend vanaf de steentijd tot de Nieuwste tijd (Figuur 25). Er bevinden zich geen vermeldingen op het projectgebied. De dichtstbijzijnde locatie is de site van het 19de-eeuwse Fort Leopold (ID 211018) tussen 600 en 800 meter ten noordoosten van het projectgebied. Op ongeveer eenzelfde afstand was de ‘Middeleeuwse stadsomwalling’ (ID 207575) van Diest gelegen met onder andere de ‘Schaluinpoort’ (ID 207581), de latere ‘Antwerpse Poort’. Op bijna een kilometer afstand ten zuidwesten van het projectgebied zijn enkele locaties gegroepeerd met vondsten uit de steentijd, Romeinse tijd en nieuwe tijd (ID’s 1803, 1799, 1801, 150115, 207580 en 162601).

Figuur 25: Alle archeologische data binnen een straal van 1.000 meter van het projectgebied (Centrale archeologische inventaris, 2018).

Bovenstaande figuur toont bijkomend vier bekrachtigde archeologienota's en één bekrachtigde nota binnen de straal van 400m rond het projectgebied sinds de invoering van het Onroerend Erfgoeddecreet in 2016.

Archeologienota 9792 werd in 2019 uitgevoerd in het kader van een bouwproject, inclusief perceel 0203/00K002 dat eveneens onderdeel uitmaakt van deze archeologienota. Het terrein werd vrijgegeven door de historische verstoringen en vervuiling, en daaropvolgende saneringshandelingen (De Loof 2018). Ten oosten van het projectgebied werd in 2018 archeologienota 6719 uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba. Na de afbraak zal in de toekomst een vooronderzoek met proefsleuven volgen (Pawelczak en Vander Cruysen 2018). Op een aangrenzend perceel werd in augustus 2018 een archeologienota uitgevoerd door ARCHEBO bvba. Het terrein wordt na de sloop van de bestaande gebouwen onderworpen aan landschappelijke boringen omwille van het hoog archeologisch potentieel (Verbeelen 2018). Aan de Nijverheidslaan werd in 2017 een archeologienota uitgevoerd door het Vlaams Erfgoedcentrum (ID 5981). Om de verstoring van de bodem te toetsen werd een

landschappelijk booronderzoek in uitgesteld onderzoek voorgeschreven. Dit onderzoek werd uitgevoerd in februari 2019 (ID 10218). Het terrein bleek te verstoord te zijn door de historische bebouwing en de dichte locatie van zowel de Zwarte Beek als de Demer zorgde voor een algemene verspoeling van de bodemopbouw. Er volgde een vrijgave voor verder archeologisch onderzoek (Van Mierlo en Alma 2017; Van Mierlo en Racynski 2019).

Gezien de lage vermeldingen in de CAI, de ligging van het perceel buiten het Diestse stadscentrum, de aangetoonde lange geschiedenis als landbouwgrond en de verstoringen en ophogingen gedurende de 20ste eeuw, is het archeologisch potentieel voor het projectgebied nihil tot onbestaande.

4 BESLUIT

Naar aanleiding van een nieuwbouw aan de Turnhoutsebaan te Diest werd door ABO nv een bureaustudie uitgevoerd.

Het projectgebied bestaat uit twee percelen langsheen een aftakking van de Turnhoutsebaan, achter huisnummer 46. Het terrein is onbebouwd en grotendeels in gebruik als grasland met struiken en laagstammige bomen. De initiatiefnemer plant een nieuwbouw op volle grond en funderingszolen (aanzet op de vorstvrije diepte) op het grootste gedeelte van het projectgebied, met twee laadkades die tot een diepte van 1,2m onder het maaiveld zullen reiken. Rondom de nieuwbouw zal verharding voorzien worden voor parking en een fietspad, zo ook twee wadi's (-0,6m MV) die verbonden zullen worden met de RWA-leidingen van de nieuwbouw. Het projectgebied omvat 7.918,32m² en is gelegen in industriegebied verspreid over percelen 199v2 en 203k2. De ingrepen in de bodem zullen het gehele projectgebied treffen.

Het potentieel tot kennisvermeerdering is zeer laag tot nihil voor het studiegebied op basis van onderstaande argumenten:

- 1) Historische kaarten tonen aan dat het terrein onbebouwd gebleven is vanaf de tweede helft van de 18de eeuw en grotendeels in gebruik was als grasland, landbouwgrond of braakliggend terrein tot de bouw van de textielfabrieken in het eerste decennium van de 20ste eeuw. De gebouwen werden gesloopt in 1993. De Centrale Archeologische Inventaris toont verschillende vondsten binnen een straal van 1.000m maar met een concentratie om en rond het stadscentrum van Diest, vanaf ca. 600m afstand. Zoals de Ferrariskaart reeds aangaf, leunde het projectgebied aan een onvruchtbare, moerassige alluviale vallei van de Demer en Zwarte Beek. De archeologische verwachting is hierbij zeer laag.
- 2) De bouw van de textielbedrijven zorgden voor een historische grondvervuiling. De terreinen werden na de sloop in 1993 opgehoogd met grond en inert materiaal. Volgens 20ste eeuwse topografische kaarten lag het projectgebied op 20-21m boven de zeespiegel. Het huidige hoogtemodel toont een variatie in verloop tussen 20,89 en bijna 24 TAW. Een oriënterend bodemonderzoek in 1999 toonde een ophogingslaag aan met niet-natuurlijk voorkomende bodemtypes op een diepte tussen 1,2 en 3,3m onder het huidige maaiveld. Het terrein bleef na het onderzoek onbebouwd en braakliggend. De geplande ingrepen in de bodem zijn niet dieper gepland dan de verstoringslaag.

Daar het ***potentieel tot kennisvermeerdering nihil*** is, wordt er geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd en wordt geopperd voor **een vrijgave** van het terrein.

5 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		26 april 2019
Toon Moeskops	Business Unit Manager		26 april 2019
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		26 april 2019

6 BIBLIOGRAFIE

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Agentschap Onroerend Erfgoed. (2019). *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*. Brussel: Agentschap Onroerend Erfgoed.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Zoutleeuw, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Cartesius, Topografische kaarten van 1904 en 1939, *Turnhoutsebaan z.n., Diest* [online], <http://www.cartesius.be> (geraadpleegd op 11 maart 2019)

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2005-2007, *Turnhoutsebaan z.n., Diest* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 11 maart 2019)

Geologica nv. (1999). *Oriënterend bodemonderzoek Interleuven Turnhoutsebaan 3290 Diest* (Oriënterend bodemonderzoek No. M1703). Bertem: Geologica nv.

Adviesbureau Rimeco milieu, & OVAM. (2007). *Eindevaluatie bodemsanering Turnhoutsebaan z/n (Koudijs) te Diest* (bodemonderzoek No. 282). Tienen: Rimeco milieu.

Bureau Urbanisme. (2008). *Eindrapport Stationsomgeving Diest*. Leuven: Bureau Urbanisme.

Claes, F. (2001, november 17). OVAM pakt cyanidevervuiling aan. Eindelijk oplossing voor Diestse gifgrond. *Het Nieuwsblad*. https://www.nieuwsblad.be/cnt/nbra17112001_058. Geraadpleegd 19 maart 2019

De Loof, A. (2018). *Vooronderzoek Diest Turnhoutsebaan* (Archeologienota). Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9792>. Geraadpleegd 20 maart 2019

Pawelczak, P., & Vander Cruyssen, M. (2018). *Vooronderzoek Diest Diest Turnhoutsebaan* (Archeologienota). Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/6719>. Geraadpleegd 20 maart 2019

Van Mierlo, T., & Alma, X. (2017). *Vooronderzoek Diest Nijverheidslaan (AN)* (Archeologienota). Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5981>. Geraadpleegd 20 maart 2019

Van Mierlo, T., & Racynski, H. (2019). *Vooronderzoek Diest Nijverheidslaan* (Nota). Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10218>. Geraadpleegd 20 maart 2019

Van Ranst, E., & Sys, C. (2000). *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde.

Verbeelen, G. (2018). *Vooronderzoek Diest Zwarte Beek* (Archeologienota). Kortenaken: ARCHEBO bvba. <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8391>. Geraadpleegd 20 maart 2019